

SV-7. sz. útmutató

**A sugárveszélyes munkakörben dolgozó
munkavállalók személyi monitorozásával és
az Országos Személy Dozimetriai
Nyilvántartással összefüggő követelmények
teljesítése**

Verzió száma:

3.

2019. szeptember

Kiadta:

Fichtinger Gyula
az OAH főigazgatója
Budapest, 2019

A kiadvány beszerezhető:
Országos Atomenergia Hivatal
Budapest

FŐIGAZGATÓI ELŐSZÓ

Az Országos Atomenergia Hivatal (a továbbiakban: OAH) az atomenergia békés célú alkalmazása területén működő, önálló feladat- és hatáskörrel rendelkező, országos illetékességű, központi kormányzati igazgatási szerv, kormányzati főhivatal. Az OAH-t a Magyar Köztársaság Kormánya 1990-ben alapította.

Az OAH jogszabályban meghatározott közfeladata, hogy az atomenergia alkalmazásában érdekelt szervektől függetlenül ellássa és összehangolja az atomenergia békés célú, biztonságos és védett alkalmazásával, így a nukleáris és radioaktív hulladék-tároló létesítmények, nukleáris és más radioaktív anyagok biztonságával, nukleárisveszélyhelyzet-kezeléssel, nukleáris védettséggel kapcsolatos hatósági feladatokat, valamint az ezekkel összefüggő tájékoztatási tevékenységet, továbbá javaslatot tegyen az atomenergia alkalmazásával kapcsolatos jogszabályok megalkotására, módosítására, és előzetesen véleményezze az atomenergia alkalmazásával összefüggő jogszabályokat.

Az atomenergia alkalmazása hatósági felügyeletének alapvető célkitűzése, hogy az atomenergia békés célú felhasználása semmilyen módon ne okozhasson kárt a személyekben és a környezetben, de a hatóság az indokoltnál nagyobb mértékben ne korlátozza a kockázatokkal járó létesítmények üzemeltetését, illetve tevékenységek folytatását. Az alapvető biztonsági célkitűzés minden létesítményre és tevékenységre, továbbá egy létesítmény vagy sugárforrás élettartamának minden szakaszára érvényes, beleértve létesítmény esetében a tervezést, a telephely-kiválasztást, a létesítést, az üzembe helyezést és az üzemeltetést, valamint a leszerelést, az üzemen kívül helyezést és a bezárást, radioaktív hulladék-tárolók esetén a lezárást követő időszakot, radioaktív anyagok alkalmazása esetén a szóban forgó tevékenységekhez kapcsolódó szállítást és a radioaktív hulladék kezelését, míg ionizáló sugárzást kibocsátó berendezések esetén azok üzemeltetését és karbantartását.

Az OAH a jogszabályi követelmények teljesítésének módját az atomenergia alkalmazóival egyeztetett módon, világos és egyértelmű ajánlásokat tartalmazó útmutatókban fejti ki, azokat az érintettekhez eljuttatja, és a társadalom minden tagja számára hozzáférhetővé teszi. Az atomenergia alkalmazásához kapcsolódó követelmények teljesítésének módjára vonatkozó útmutatókat az OAH főigazgatója adja ki.

Az útmutatók alkalmazása előtt mindig győződjön meg arról, hogy a legújabb, érvényes kiadást használja! Az érvényes útmutatókat az OAH honlapjáról (www.oah.hu) töltheti le.

ELŐSZÓ

Az atomenergia békés célú, biztonságos és védett alkalmazására vonatkozó legmagasabb szintű hazai szabályozást az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Atv.) tartalmazza. A biztonság egyik alapvető követelménye az indokolt alkalmazások következtében fellépő ionizáló sugárzások elleni megfelelő védelem kialakítása, amely elsődlegesen az engedélyes felelőssége. A sugárvédelem három legfontosabb pillére, úgymint az indokoltság, optimálás és a korlátozás alapelvek már az Atv. szintjén megjelennek.

Az ionizáló sugárzás elleni védelemmel kapcsolatos hazai követelményeket az ionizáló sugárzás elleni védelemről és a kapcsolódó engedélyezési, jelentési és ellenőrzési rendszerről szóló 487/2015. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Sugárvédelmi rendelet) határozza meg.

A Sugárvédelmi rendelet rendelkezéseit a nukleáris létesítményekre a nukleáris létesítmények nukleáris biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 118/2011. (VII. 11.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni.

A Sugárvédelmi rendelet rendelkezéseit a radioaktív hulladék-tároló létesítményekre a radioaktív hulladékok átmeneti tárolását vagy végleges elhelyezését biztosító tároló létesítmények biztonsági követelményeiről és az ezzel összefüggő hatósági tevékenységről szóló 155/2014. (VI. 30.) Korm. rendelet rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni.

A Sugárvédelmi rendeletben foglalt követelmények és rendelkezések betartása mindazok számára kötelező, akik folyamatos hatósági felügyelet alatt állnak, valamint a Sugárvédelmi rendeletben előírt hatósági engedélyhez kötött tevékenységet folytatnak, ilyen tevékenységben közreműködnek, vagy ilyen tevékenység folytatásához engedély iránti kérelmet nyújtanak be. A Sugárvédelmi rendeletben meghatározott követelmények és rendelkezések mellett a követelmények közé tartoznak az egyedi hatósági előírások, feltételek és kötelezettségek, amelyeket az OAH az ionizáló sugárzás elleni védelem érdekében határozatban állapíthat meg.

A Sugárvédelmi rendeletben foglalt követelmények teljesítésére az OAH ajánlásokat fogalmazhat meg, amelyeket útmutatók formájában ad ki. Az útmutatókat az OAH a honlapján közzéteszi. Jelen útmutató az engedélyesek önkéntes alávételével érvényesül, nem tartalmaz általánosan kötelező érvényű normákat.

Az útmutatók felülvizsgálata az OAH által meghatározott időszakonként, vagy az engedélyesek javaslatára soron kívül történik.

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS	6
1.1. Az útmutató tárgya és célja	6
1.2. Vonatkozó jogszabályok és előírások	6
2. MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK	7
2.1. Meghatározások	7
2.2. Rövidítések	7
3. AZ ÚTMUTATÓ AJÁNLÁSAI	8
3.1. Személyi dozimetriai monitorozás alanyai és követelményei	8
3.1.1. A sugárterhelésnek kitett munkavállalók kategóriái, dózismérővel való ellátásuk	8
3.2. Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás feladatai	10
3.3. Az Országos Dozimetriai Nyilvántartás működtetője	12
3.4. Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat	12
3.5. A hatósági személyi dózismérővel kapcsolatos ügyintézés	13
3.5.1. OSZDNY kód igénylése	13
3.5.2. Hatósági személyi dózismérő igénylése	13
3.5.3. Hatósági személyi dózismérő igénylésének módosítása	14
3.5.4. Hatósági személyi dózismérők kiküldése	15
3.5.5. Hatósági személyi dózismérők beküldése	16
3.5.6. A dózismérőkért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak, azok megfizetésére vonatkozó követelmények és a befizetések igazolása	17
3.5.7. Hatósági személyi dózismérők kiértékelése, OSZDNY-ben való rögzítése és az eredmények közzéte	18
3.5.8. Egyéb mért dózisok nyilvántartása	19
3.5.9. Adatigénylés az OSZDNY-ből	19
4. MELLÉKLETEK	21
M1. melléklet	21
Hatósági személyi dózismérő igénylő/lemondó* formalap	21
M2. melléklet	21
Adatlap hatósági személyi dózismérők és a munkavállalók összerendelésére	21
M3. melléklet	21
A hatósági személyi doziméterek rendeltetésszerű használatának szabályai	21
M4. melléklet	21
Formalap a hatósági személyi dózismérők kiértékelési eredményének közzéte	21

1. BEVEZETÉS

1.1. Az útmutató tárgya és célja

Az útmutató ajánlásokat tartalmaz a Sugárvédelmi rendeletben rögzített előírások teljesítésére.

Az útmutató célja, hogy egyértelművé tegye a foglalkozási sugárterhelés monitorozásával kapcsolatos, az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartással (a továbbiakban: OSzDNY) összefüggő követelmények teljesítésére vonatkozó elvárásokat, és ezzel elősegítse a hatályos jogszabályban meghatározott sugárvédelmi követelmények teljesülését.

Az OAH látja el az OSzDNY segítségével a sugárveszélyes munkahelyeken foglalkoztatott "A" kategóriába, valamint az erre kötelezett „B” kategóriába tartozó munkavállalók személyi dozimetriai adatainak nyilvántartását, illetve az Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat (a továbbiakban: OSzDSz) a hatósági személyi dózismérők beszerzésével, pótlásával, felhasználási helyükre való eljuttatásával és kiértékelésével kapcsolatos feladatokat.

1.2. Vonatkozó jogszabályok és előírások

A radioaktív anyagok alkalmazása sugárvédelmi követelményeinek jogszabályi háttérét az Atv., valamint a Sugárvédelmi rendelet biztosítja.

A hatósági személyi dózismérők kiértékelésével és pótlásával kapcsolatos díjakat és azok megfizetésének módját az OAH egyes közigazgatási eljárásaiért és igazgatási jellegű szolgáltatásaiért fizetendő díjakról szóló 4/2016. (III.5.) NFM rendelet (a továbbiakban: NFM-rendelet) 1. számú mellékletének 20-21. pontjai szabályozzák.

2. MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

2.1. Meghatározások

Az útmutató az Atv. 2. §-ában, valamint a Sugárvédelmi rendeletben ismertetett meghatározásokon kívül az alábbi definíciót alkalmazza:

Megrendelő

A hatósági dózismérőt igénylő szervezet vagy személy (engedélyes vagy külső munkavállaló munkáltatója).

2.2. Rövidítések

ATDR	Atomenergia Hatósági Eljárást Támogató Elektronikus Dokumentációs Rendszer
OSzDNy	Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás
OSzDSz	Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat

3. AZ ÚTMUTATÓ AJÁNLÁSAI

3.1. Személyi dozimetriai monitorozás alanyai és követelményei

3.1.1. A sugárterhelésnek kitett munkavállalók kategóriái, dózismérővel való ellátásuk

A sugárterhelésnek kitett munkavállalók a dozimetriai ellenőrzés és a sugárvédelmi monitorozás szempontjából az alábbi kategóriákba sorolandók:

- „A” kategória: azok a sugárterhelésnek kitett munkavállalók, akiknek a sugárterhelése meghaladhatja az évi 6 mSv effektív dózist, vagy a szemlencse vonatkozásában az évi 15 mSv, vagy a bőrre vagy a végtagokra nézve az évi 150 mSv egyenértékdózist;
- „B” kategória: azok a sugárterhelésnek kitett munkavállalók, akik nem tartoznak az „A” kategóriába.

Az engedélyes – külső munkavállalók esetében a munkáltató – az egyes munkavállalók alkalmasságáról és besorolásáról azok munkába állását megelőzően dönt. E besorolást a munkahelyi feltételek és az orvosi felügyelet alapján az engedélyes rendszeresen felülvizsgálja. A besorolás során a potenciális sugárterheléseket is figyelembe kell venni.

Az „A” kategóriába sorolt munkavállalók kötelesek hatósági személyi dózismérőt viselni munkavégzésük során.

A „B” kategóriába sorolt munkavállalók esetében az engedélyes felelőssége a besorolás helyességének monitorozással történő alátámasztása. A hatósági felügyeleti tevékenysége keretében az OAH a „B” kategóriába tartozó munkavállalók körében is előírhatja a személyi monitorozást és – szükség esetén – a személyi méréseket.

A sugárterhelésnek kitett munkavállalók sugárvédelmét biztosító intézkedések értékeléséért és végrehajtásáért az engedélyes felelős. Az engedélyes felelőssége kiterjedhet a munkavállalók sugárzás jellegének megfelelő dozimetriai felügyeletére is. Ezért a külső munkavállaló munkáltatója az engedéllyessel történő megállapodásban rögzítheti a hatósági személyi dózismérő biztosításának feltételeit is.

Ha a külső munkavállaló várhatóan kizárólag az engedélyes tevékenységi körében végez sugárveszélyes tevékenységet, javasolt, hogy az engedélyes közvetlenül biztosítsa a személyi dozimetriai ellenőrzéshez szükséges hatósági dózismérőt.

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

Ha a munkavállaló több munkáltatónál is sugárveszélyes munkakört tölt be, valamennyi munkáltató köteles számára hatósági személyi dózismérőt biztosítani.

Azokban a sugárveszélyes munkakörökben, ahol fennáll annak a lehetősége, hogy a munkavállalók külső sugárterhelése a hatósági személyi dózismérő egy ellenőrzési periódusára vonatkoztatva a 6 mSv effektív dózist meghaladja, a független dozimetriai szolgáltató által biztosított hatósági személyi dózismérő mellett, az engedélyes által rendelkezésre bocsátott, folyamatos működésű és kijelzésű, a helyszínen leolvasható és - a munkavégzési feltételektől függően - hang-, rezgés-, illetve fényjelzést adó, hitelesített és rendszeresen kalibrált elektronikus személyi dózisegyenérték-mérőt is használni kell.

Ha a légi járművek személyzetét érő effektív dózis meghaladhatja az évi 1 mSv értéket, a munkáltató:

- a) értékeli a légi járművek érintett személyzetének sugárterhelését, és az értékelés eredményét, valamint a foglalkoztatottak munkaköri alkalmassági értékelésének eredményét megküldi az OSzD Ny részére;
- b) az értékelt sugárterhelést figyelembe veszi a munkarend megszervezésében, ezáltal biztosítja, hogy a légi járművek nagy sugárterhelésnek kitett személyzetét érő dózisek csökkenjenek. Tájékoztatja továbbá az érintett munkavállalókat a munkájukkal összefüggő egészségi kockázatokról és a személyi dózis nagyságáról.

A belső sugárterhelésnek kitett személyek esetén a megfelelő dozimetriai mérésekről, az engedélyezés keretében jóváhagyott munkahelyi sugárvédelmi szabályzatnak (továbbiakban: MSSZ) megfelelően az engedélyes gondoskodik. A belső sugárterhelés vizsgálatát végző laboratóriumnak akkreditációval kell rendelkeznie.

Ha valamely személy esetén a személyi dozimetriai méréseket nem lehetséges végrehajtani, a személyi monitorozást a sugárterhelésnek kitett más munkavállalókon végzett személyi mérések, a munkahelyek a Sugárvédelmi rendelet 28. § szerinti felügyeletének eredményei, nem akkreditált, de validált és verifikált vizsgálatok vagy számítási módszerek alapján kapott becsült értékek felhasználásával is meg lehet állapítani. Az erre vonatkozó módszertant és megfelelőségének értékelését, továbbá a Sugárvédelmi rendelet 30. § (11) bekezdéstől való eltérés indokolását a Sugárvédelmi rendelet 7. számú melléklet szerint elkészített Sugárvédelmi Leírásba kell foglalni. Veszélyhelyzet esetén az engedélyes köteles

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

gondoskodni az adott személy által elszenvedett dózisoknak és azok testen belüli eloszlásának meghatározásáról.

3.2. Az Országos Személyi Dozimetriai Nyilvántartás feladatai

Az OAH az OSzD Ny üzemeltetésével felügyeli az „A”, valamint a Sugárvédelmi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján erre kötelezett „B” kategóriába tartozó munkavállalók, hatósági személyi dózismérőkkel végzett méréseken alapuló, rendszeres személyi monitorozását, a monitorozási eredmények értelmezését, értékelését és nyilvántartását, a további személyi dozimetriai adatok nyilvántartását és a vonatkozó igazolások kiállítását.

Az OSzDSz gondoskodik a hatósági személyi dózismérők beszerzéséről és eljuttatásáról az engedélyesekhez, illetve a külső munkavállalók munkáltatóihoz.

Az OSzDSz gondoskodik a beküldött hatósági személyi dózismérő kiértékeléséről.

A hatósági személyi dózismérők kiértékelése kéthavonta történik; kivéve, ha a lehetséges egyéni sugárterhelések, illetve a kiértékelési módszer ettől eltérő, az OAH által jóváhagyott MSSZ-ben meghatározott gyakoriságot és mennyiséget tesz szükségessé. Az ellenőrzésre bejelentett munkavállaló munkaviszonyának, illetve sugárterhelése ellenőrzésének szünetelése vagy megszűnése esetén a munkáltató köteles ennek tényét az OAH-nak bejelenteni, valamint a hatósági személyi dózismérők visszaküldéséről haladéktalanul gondoskodni.

Minden „A” kategóriába tartozó munkavállalóra, továbbá a Sugárvédelmi rendelet 30. § (5) bekezdése alapján erre kötelezett „B” kategóriába tartozó munkavállalóra elvégzett személyi monitorozás eredményét az OSzD Ny tartja nyilván, az alábbiak szerint:

- a) A testfelület alatt 10 mm mélységben elhelyezkedő lágy testszövetben elvégzett értékelés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [$H_p(10)$]. A sugárterhelés kiértékelésekor külső gamma-dózis esetén a dóziskorlátozásban szereplő effektív dózis a $H_p(10)$ személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
- b) A testfelület alatt 0,07 mm mélységben elhelyezkedő lágy testszövetben elvégzett bétadózis-mérés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [$H_p(0,07)$]. A sugárterhelés kiértékelésekor a dóziskorlátozásban szereplő bőr-egyenértékdózis a $H_p(0,07)$ személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

- c) A szemlencse sugárterhelésének ellenőrzésére a $H_p(3)$ személyi dózisegyenérték használandó. A sugárterhelés kiértékelésekor a dóziskorlátozásban szereplő szemlencse-egyenértékdózis a $H_p(3)$ személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
- d) A testfelület alatt 10 mm mélységben elhelyezkedő lágy testszövetben elvégzett neutrondózis-mérés eredményeként meghatározott mennyiség a személyi dózisegyenérték [$H_p(10)$]. A sugárterhelés kiértékelésekor külső neutrondózis esetén a dóziskorlátozásban szereplő effektív dózis a $H_p(10)$ személyi dózisegyenértékkel azonosnak tekintendő.
- e) A belső sugárterhelés vizsgálatának eredményét lekötött effektív dózisban kell megadni. Belélegzéssel és lenyeléssel felvett valamennyi, az akkreditált mérési módszerrel kimutatható mennyiségben jelen lévő radionuklid lekötött effektív dózist összegezni kell.

Rendkívüli helyzetben az érintett munkavállalók hatósági személyi dózismérőit haladéktalanul vissza kell küldeni kiértékelésre, és az OSzDSz-nek a kiértékelés eredményét haladéktalanul közölni kell az OSzD Ny-nyel.

A röntgen-, béta-, gamma-, neutronsugárzásból adódó külső és belső sugárterhelés eredményeit a központi nyilvántartás vezetése érdekében, a munkahelyre előírt rendszerességgel közölni kell az OSzD Ny-nyel.

A külső és belső besugárzásoktól eredő dózist az OSzDSz összegzi.

Az OAH a nyilvántartott adatokat kiértékelési periódusonként az engedélyesnek, a külső munkavállalók munkáltatójának, illetve kérelemre az érintett munkavállaló rendelkezésére bocsátja.

Ha a dózismérés eredményeit az engedélyes kapja meg, az engedélyes köteles tájékoztatni az adatokról a külső munkavállalók munkáltatóját, illetve külön kérésre az OAH a nyilvántartott adatokat a külső munkavállalók munkáltatójának is a rendelkezésére bocsátja.

Az OAH a jogszabályokban a munkavállalókra meghatározott foglalkozási dóziskorlátok túllépése esetén, elrendeli a doziméterek soron kívüli kiértékelését, továbbá hivatalból munkahelyi, illetve hatósági kivizsgálást kezdeményez. Ha az engedélyben meghatározott sugárvédelmi feltételek sérülnek, a munkavégzés felfüggesztését is elrendelheti.

Az OAH felelős minden ionizáló sugárzást alkalmazó hazai munkahelyen tevékenykedő magyar vagy külföldi munkavállaló személyi dózisének meghatározásáért, továbbá a nyomon követéshez szükséges dokumentumoknak (az OSzDSz által biztosított és kiértékelt dózismérők

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

kiértékelési eredményeinek, illetve más külföldi sugárvédelmi hatóság által kiállított személyi dozimetriai igazolásoknak) a nyilvántartásba vételéért, illetve - a vonatkozó jogszabályi előírások alapján - 50 évig történő archiválásáért.

3.3. Az Országos Dozimetriai Nyilvántartás működtetője

Az OSzDNY-t az OAH működteti. Az OAH elérhetőségei az alábbiak:

Országos Atomenergia Hivatal

Cím: 1036 Budapest, Fényes Adolf utca 4.

Postai cím: 1539 Budapest, Pf. 676.

Telefon: +3614364800

Telefax: +3614364883

e-mail: haea (kukac) haea (pont) gov (pont) hu

web: <http://www.oah.hu>

3.4. Országos Személyi Dozimetriai Szolgálat

A hatósági személyi dózismérők kiosztását, fogadását és értékelését (a továbbiakban együttesen: hatósági személyi dozimetriai szolgáltatás) az OAH megbízásából és képviselőként a Nemzeti Népegészségügyi Központ Sugárbiológiai és Sugáregészségügyi Főosztálya (a továbbiakban: NNK SSF) által működtetett OSzDSz látja el. Az OSzDSz elérhetőségei az alábbiak:

NNK SSF Országos Személyi Dozimetriai Szolgálata

Cím: 1221 Budapest, Anna u. 5.

Postai cím: 1775 Budapest, Pf. 101

Telefon: (06-1)-482-2000/164-es mellék

Telefax: (06-1)-482-2014

e-mail: oszdsz@osski.hu

web: <http://www.osski.hu/osski/sefo1/oszdsz/oszdsz.php>

3.5. A hatósági személyi dózismérővel kapcsolatos ügyintézés

3.5.1. OSZDNY kód igénylése

Az engedélyes és a külső munkáltató által kezdeményezett, első dózismérő igénylésére irányuló eljárás során az OAH az M1. melléklet szerinti kérvényre adott válaszban tájékoztatja az ügyfelet az adott munkahely OSZDNY-kódjáról. Az OSZDNY regisztrációs kód egy adott engedélyes egy adott sugárveszélyes munkahelyét (létesítményét), illetve külső munkavállaló munkáltatója esetén, a munkáltatót azonosítja.

A 2016. január 1. napja előtt dózismérőt igénylők esetében az OSZDNY regisztrációs kód azonos a korábbi OSZDSz regisztrációs kóddal („OSZDSz munkahelyi azonosítóval”). Az OSZDNY regisztrációs kód az engedély megújítása során nem változik.

3.5.2. Hatósági személyi dózismérő igénylése

A hatósági személyi dózismérőt az M1. melléklet szerinti formalap kitöltésével és az OAH felé való, az ATDR-en keresztül elektronikus úton történő beküldésével lehet igényelni. Az így megigényelt hatósági személyi doziméterek kiosztásáról az OSZDSz gondoskodik.

A hatósági személyi dózismérő(ke)t OSZDNY-kódonként – azaz munkahelyenként – külön formalapon rendeli meg az engedélyes.

Az igénylés során a dózismérő(ke)t megrendelő (engedélyes vagy külső munkavállaló munkáltatója) az alábbi adatokat adja meg:

- a. Megrendelő neve, címe;
- b. Megrendelő sugárveszélyes munkahelyének¹ OSZDNY-kódja;
- c. Megrendelő sugárveszélyes munkahelyének¹ címe, (postafiók nem adható meg!)
- d. Az OSZDSz által küldött hatósági személyi dozimetriai küldemények átvételével foglalkozó ügyintéző elérhetősége:
 - név:
 - telefonszám:
 - a küldemény átvételi címe (postafiók nem adható meg!²):
 - e-mail cím:
- e. Az igényelt/leadott* hatósági személyi dózismérők darabszáma:

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

Az érintett hatósági személyi dózismérő(k) más névre való átírására abban az esetben van lehetőség, ha azok még használaton kívüliek.

A módosítás akkor érvényes a következő hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszakra, ha a beküldött M1. számú formalap a következő hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszakra vonatkozó hatósági személyi dózismérők kiküldése előtt beérkezik (minimum 10 munkanappal a következő hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszak kezdete előtt).

Az M1. számú formalapon nem említett sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók esetén a dozimetriai szolgáltatás továbbra is fennáll.

Mindig az adott OSzDNy-kódra vonatkozóan utoljára megküldött, érvényes igénylés szerint nyújtja az OSzDSz a hatósági személyi dózismérő szolgáltatást.

3.5.4. Hatósági személyi dózismérők kiküldése

Az OSzDSz a megrendelő által bejelentett munkavállalók részére azok egy ellenőrzési időszakának időtartamára „Panasonic Corporation” gyártmányú „UD-802 AT” típusú, hitelesített hatósági személyi termolumineszcens dozimétereket biztosít. Az OSzDSz felelőssége, hogy az engedélyes által igényelt dózismérők a megadott sugárveszélyes munkahelyre épen, működőképes állapotban, biztonságosan, a következő hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszak előtt megérkezzenek. A dózismérőket az OSzDSz műanyag védőtasakba beforrasztva küldi ki.

A használatba adott eszközök változatlanul az OSzDSz tulajdonában maradnak, más célra nem használhatóak, az OAH egyetértése nélkül semmilyen jogcímen nem ruházhatók át. A megrendelő a hatósági dózismérő eszközöket kizárólag a rendeltetési helyüknek és rendeltetésüknek megfelelően használhatja, továbbá köteles az épségük megóvása érdekében minden ésszerű és jogában álló intézkedést megtenni. A nem rendeltetésszerű használatból eredő károkért a megrendelő felelősséggel tartozik. A megrendelő valamennyi hatósági személyi dózismérőt viselő munkatársa (függetlenül a jogviszonyuk jellegétől) teljes leltári felelősséggel tartozik a kihelyezett eszközökért.

A kiküldött hatósági személyi dózismérőkkel együtt az OSzDSz megküldi a hatósági személyi dózismérők és az adott hatósági személyi dózismérőt viselni köteles munkavállalót osszerendelő M2. melléklet szerinti formalapot. Ettől eltérni csak esetleges előre nem látható személyi változás esetén szabad az alábbiak szerint:

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

- a M2. formalapot az ellenőrzési időszak letelte után mindig vissza kell juttatni az OSzDSz-hez azokkal a használt dózismérőkkel egy küldeményben, amely dózismérőkkel az adott M2. formalap együtt érkezett.
- az M2. formalapon csak a következő jellegű eltéréseket szabad feltüntetni:
 - 1.) Ha a kiosztás során felcseréléssel járó tévesztés miatt ténylegesen nem azoknak a személyeknek történt bizonyos dózismérők kiosztása, ahogy a személyek és dózismérő-azonosítók összerendelését az OSzDSz által megadott M2. formalap tartalmazza; ekkor az M2. lapon feltüntetendő, hogy a viselés során a felcserélésben érintett munkavállalók ténylegesen melyik azonosítójú dózismérőt hordták az adott ellenőrzési időszakban.
 - 2.) Ha az OSzDSz-hez nem érkezik meg a dózismérők kiküldését megelőző 10 munkanapon belül az ellenőrizendő személyi állományban bekövetkezett esetleges csökkenést feltüntető M1. formalap, akkor a kiosztatlan és felhasználatlan dózismérőket a „használatlan” jelzővel kell az M2. formalapon megjelölni.
 - 3.) Minden más jellegű eltérésről az OAH-t tájékoztatni kell.

A megrendelő köteles a munkavállalóinak valamennyi adatát rendszeresen ellenőrizni, és szükség esetén azokat az OAH-nak bejelentve pontosítani.

3.5.5. Hatósági személyi dózismérők beküldése

A megrendelő a hatósági személyi dózismérőket a műanyag védőtasakjukba beforrasztott állapotban köteles mindvégig használni, és sértetlen állapotban köteles beküldeni. A dózismérőknek a ruházatra történő rögzítéséhez használandó biztosítótűket, műanyag szíjakat, csatokat nem kell visszaküldeni. Ezeket az OSzDSz az engedélyes számára csak a legelső alkalommal biztosítja a küldött dózismérőkkel azonos mennyiségben, a későbbiek során az OSzDSz már nem köteles ezeket biztosítani, sem a tévedésből visszaküldött tűket és csatokat újra elküldeni. Ezért a biztosítótűk, szíjak és csatok esetleges elvesztése vagy tönkremenetele esetén a megrendelő köteles gondoskodni ezek pótlásáról.

A megrendelő kötelessége, hogy a hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszak végeztével a dózismérőket összegyűjtse és azoknak az OSzDSz telephelyére, határidőre történő biztonságos visszaszállításáról gondoskodjon. A beküldéssel járó költségeket – beleértve a beküldés során bekövetkező sérülések és elvesztésekből származó pótlási költségeket – a megrendelő viseli. Ezért javasolt, hogy a megrendelő olyan értékbiztosított

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

visszaszállítási szolgáltatást válasszon, amely a visszaszállítás során esetlegesen előforduló elvesztések, sérülések miatt felmerülő pótlási költségeket (NFM-rendelet. 1. sz. melléklet, 21. sor) a megrendelőnek megtéríti. Megjegyzendő, hogy az OSzDSz a telephelyén a hivatalos munkaideje alatt biztosítja a dózismérő küldemények személyes átadását és átvételét olyan megrendelők számára, akik saját személyzetükkel kívánják a dózismérőt tartalmazó küldemények el- és visszaszállítását végrehajtani.

A megrendelő köteles a munkavállalói részére az OSzDSz-től kapott valamennyi dózismérőt (beleértve a használaton kívüli és az esetlegesen sérülteket is) a hatósági személyi dozimetriai ellenőrzési időszak utáni 10 munkanapon belül, OSzD Ny-kódonkénti csomagolásban, az ellenőrzési időszak elején e dózismérőkkel együtt megküldött M2. formalappal együtt az OSzDSz-nek beküldeni.

Rendkívüli eseményre utaló körülmény észlelésekor, tényleges bekövetkezésekor, illetve annak kezelésekor, továbbá ha azt az OAH elrendeli, a dózismérőt soron kívül kell az OSzDSz-hez beküldeni.

3.5.6. A dózismérőkért fizetendő igazgatási szolgáltatási díjak, azok megfizetésére vonatkozó követelmények és a befizetések igazolása

A hatósági személyi dozimetriai szolgáltatásért a megrendelő **köteles előre megfizetni** az NFM-rendelet 1. számú mellékletének 20. pontjában meghatározott igazgatási szolgáltatási díjat (2630 Ft/db).

Az NFM-rendeletben foglaltak szerint az igazgatási szolgáltatási díj megfizetése az OAH 10032000-01409268-00000000 számú bankszámlájára történő átutalással teljesíthető. Államháztartáson belüli partnerek esetében az utalásnál B36 bevételi ERA-kód megjelölése szükséges. Az OAH az Áfa-törvényben (2007. évi CXXVII. törvény 7. § (1)) foglaltakra tekintettel az igazgatási szolgáltatási díjakról nem állít ki számlát. A kötelezettség kiegyenlítésének számviteli bizonylata a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 166. § (1) bekezdése alapján az átutalásról szóló banki kivonat.

Az igazgatási szolgáltatási díj befizetésekor a közlemény rovatban fel kell tüntetni a következő formában az alábbi információkat:

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

XXXX/X, N, hh-hh formátumban, ahol

- XXXX/X = az OSzDNy-kód,
- N = hány db TLD-t igényel a cég,
- hh-hh = annak az ellenőrzési időszaknak a kezdő és befejező hónapja (a hónapok sorszámával megadva), amikor használni kívánják dózismérőt.

A hatósági személyi dózismérő elvesztése (határidőre való be nem küldése), nem rendeltetésszerű használat miatti károsodása (lásd M3. melléklet), 25 mSv dózis elérése miatti kötelező leselejtezése esetén az engedélyes köteles megfizetni a pótlás költségét, amelyet az NFM-rendelet 1. számú mellékletének 21. pontja jelöl meg (19050 Ft/db). A hatósági személyi dozimetriai ellenőrzés igazgatási szolgáltatási díját a dózismérők visszaküldési határidejét megelőzően kell megfizetni, ennek igazolását a dózismérőket kísérő adatlaphoz kell csatolni. A befizetést az OAH fizetési számlájára (10032000-01409268-00000000) kell átutalással teljesíteni.

Az igazgatási szolgáltatási díj meg nem fizetése esetén az OAH érvényesítési eljárást kezdeményez.

Az adott ellenőrzési időszakban személyek sugárterhelésével járó rendkívüli esemény megalapozott gyanúja, tényleges bekövetkezése, annak kezelése, illetve a hatósági személyi dózismérő soron kívüli beküldésének OAH általi elrendelése esetén az OSzDSz-hez soron kívül visszajuttatott dózismérőt az OSzDSz soron kívül kiértékeli, és új dozimétert biztosít az NFM-rendelet 1. számú mellékletének 20. pontjában meghatározott igazgatási szolgáltatási díj (2630 Ft/db) ellenében.

3.5.7. Hatósági személyi dózismérők kiértékelése, OSzDNy-ben való rögzítése és az eredmények közzéte

Az OSzDSz a beküldött hatósági személyi dózismérőket kiértékeli, az eredményeket automatikusan rögzíti az OSzDNy-ben, valamint az M4. melléklet szerinti formalap használatával megküldi a megrendelőnek.

Ha valamely dózismérő által meghatározott eredmény a Sugárvédelmi Rendeletben előírt kivizsgálási szintet (vonatkozó éves korlát 10%-a) meghaladja, az OSzDSz értesíti az OAH-t. Ilyen esetben a megrendelő a Sugárvédelmi rendeletben előírtak szerint köteles eljárni. Az OAH a jogszabályokban a munkavállalókra meghatározott foglalkozási dóziskorlátok túllépése esetén, elrendeli a doziméterek soron kívüli

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

kiértékelését, továbbá automatikusan munkahelyi, illetve hatósági kivizsgálást kezdeményez.

Ha a hatósági és/vagy munkahelyi kivizsgálás eredménye az OSzDSz által a dózismérőkből meghatározott sugárterheléstől eltérő foglalkozási sugárterhelést állapít meg, az OAH az OSzD Ny-ben rögzítendő értéket a helyszíni ellenőrzés és/vagy munkahelyi kivizsgálás eredményeinek figyelembevételével, amennyiben szükséges saját vagy külső szakértő bevonásával határozza meg, amelynek eredményét az OSzDSz bevezeti az OSzD Ny-be.

3.5.8. Egyéb mért dózisok nyilvántartása

A belső sugárterhelés vizsgálatának eredményét lekötött effektív dózisban kell megadni, továbbá közölni kell a felvétel időpontját, illetve a felvett aktivitásokat izotóponkénti bontásban. Az inkorporációval felvett valamennyi, az akkreditált mérési módszerrel kimutatható mennyiségben jelen lévő radionuklid lekötött effektív dózisát összegezni kell.

A béta-, neutron- és belső dozimetriai eredményeket a központi nyilvántartás vezetése érdekében, a munkahelyre előírt rendszerességgel – rendkívüli helyzetben történt mérések esetén a kiértékelés után azonnal – közölni kell az OAH-val.

A külső és belső besugárzásoktól eredő dózisokat az OSzD Ny összegzi.

Hazatérését követően, a külföldi sugárvédelmi hatóság által a magyar munkavállaló számára a külföldi munkahelyen esetlegesen bekövetkezett expozícióról kiállított igazolások adatait, az OSzDSz az OSzD Ny-ben nyilvántartásba veszi.

3.5.9. Adatigénylés az OSzD Ny-ből

Az Atv. 16/A. § (11) bekezdése alapján saját magára vonatkozóan valamennyi, adatszolgáltatásra kötelezett személy vagy szervezet adatot igényelhet az OSzD Ny-ből. A rendőrség a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme céljából, a nemzetbiztonsági szolgálatok a nemzetbiztonsági ellenőrzéssel összefüggő feladatok ellátása céljából, az egészségügyi államigazgatási szerv a közegészségügyi feladatai ellátása céljából, az ügyészség és a nyomozó hatóság büntetőeljárás lefolytatása céljából, a bíróság a büntetőeljárás lefolytatása, büntetés és intézkedés végrehajtása, továbbá polgári perben a tényállás megállapítása céljából - térítésmentesen - adatokat igényelhet az OSzD Ny-ből.

A sugárveszélyes munkakörben dolgozó munkavállalók személyi monitorozásával és az Országos Személy Dozimetriai Nyilvántartással összefüggő követelmények teljesítése

Az OSzDNY az ionizáló sugárzást alkalmazó külföldi munkahelyeken történő munkavégzés céljából magyar állampolgárok számára előzetesen szükséges dozimetriai igazolást (dózisútlevelet) állít ki.

Továbbá az ionizáló sugárzást alkalmazó hazai munkahelyeken munkát végző külföldi állampolgárok dozimetriai igazolásainak nyilvántartásba vételét, illetve a külföldi munkavállaló hazatérése előtt a hazai munkahelyen kapott expozíció mértékéről a dozimetriai igazolás kiállítását is az OSzDNY végzi.

Az adatigénylésre és a dozimetriai igazolás kiállítására vonatkozó kérelmet ATDR-en keresztül az OAH-hoz kell benyújtani az Útmutató 3.5.1. pontjában felsorolt, releváns adatok megadásával. Az igazolás kiállítása díjmentes.

4. MELLÉKLETEK

M1. MELLÉKLET

HATÓSÁGI SZEMÉLYI DÓZISMÉRŐ IGÉNYLŐ/LEMONDÓ^{VÁLTOZÁS BEJELENTŐ*}
FORMALAP

M2. MELLÉKLET

**ADATLAP HATÓSÁGI SZEMÉLYI DÓZISMÉRŐK ÉS A MUNKAVÁLLALÓK
ÖSSZERENDELÉSÉRE**

M3. MELLÉKLET

**A HATÓSÁGI SZEMÉLYI DOZIMÉTEREK RENDELTETÉSSZERŰ
HASZNÁLATÁNAK SZABÁLYAI**

M4. MELLÉKLET

**FORMALAP A HATÓSÁGI SZEMÉLYI DÓZISMÉRŐK KIÉRTÉKELÉSI
EREDMÉNYÉNEK KÖZLÉSÉRE**